

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DÂN TỘC THIỂU SỐ**

.....o0o.....

**BIẾN ĐỔI TRONG HÔN NHÂN VÀ TÁC ĐỘNG CỦA NÓ ĐẾN VĂN
HÓA GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI BRU – VÂN KIỀU
Ở XÃ HƯỚNG HIỆP, ĐAKRÔNG, QUẢNG TRỊ**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP CỬ NHÂN

Giảng viên hướng dẫn: Th.S Nguyễn Thị Thanh Vân

Sinh viên thực hiện : Hồ Thị Lái

Lớp : VHDT 14B

Hà Nội – 2012

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình hoàn thành khoá luận tốt nghiệp vừa qua, em đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các thầy cô giáo trong khoa văn hoá dân tộc thiểu số, đặc biệt là sự giúp đỡ của giảng viên Nguyễn Thanh Vân - người trực tiếp hướng dẫn em hoàn thành khoá luận này, em xin bày tỏ lòng cảm ơn chân thành nhất đến các thầy cô.

Bên cạnh đó em cũng bày tỏ lòng cảm ơn đến cán bộ và nhân dân xã Hướng Hiệp, huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị đã cung cấp cho em những nguồn tư liệu quý giá để hoàn thành khoá luận một cách tốt nhất.

Do thời gian và kinh nghiệm bản thân còn có hạn, nên đề tài nghiên cứu của em không tránh khỏi những thiếu sót, em kính mong nhận được sự nhận xét và đóng góp ý kiến của các thầy cô để bài khoá luận của em được đầy đủ và chi tiết hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà nội, tháng 6 năm 2012

Sinh viên thực hiện

Hồ Thị Lái

MỤC LỤC

Mở đầu	1
1.Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu.....	2
3.Mục đích nghiên cứu.....	6
4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu	6
5.Phương pháp nghiên cứu và nguồn tư liệu	7
6.Đóng góp của khóa luận.....	8
7.Bố cục của khóa luận	8
Chương 1. HÔN NHÂN TRUYỀN THỐNG CỦA NGƯỜI BRU - VÂN KIỀU Ở XÃ HƯỚNG HIỆP, ĐAKRÔNG, QUẢNG TRỊ.....	9
1.1. Một số khái niệm.....	9
1.1.1. Hôn nhân	9
1.1.2. Gia đình:.....	9
1.2. Tổng quan về người Bru – Vân Kiều.....	11
1.2.1. Vị trí địa lí tự nhiên.....	11
1.2.2. Lịch sử tộc người và quá trình chuyển cư	12
1.3. Khái quát về văn hóa truyền thống	14
1.3.1. Văn hoá mưu sinh	14
1.3.2. Văn hóa vật chất.....	15
1.3.3. Văn hoá xã hội	17
1.3.4. Văn hoá tinh thần	19
1.4. Hôn nhân truyền thống	22
1.4.1. Quan niệm về hôn nhân	22
1.4.2. Tiêu chuẩn chọn vợ, chọn chồng.....	23

1.4.2.1. Tiêu chuẩn chọn vợ.....	23
1.4.2.2. Tiêu chuẩn chọn chồng.....	24
1.4.3. Những quy tắc trong hôn nhân.....	24
1.4.4. Các nghi lễ và tập quán trước đám cưới	26
1.4.4.1. Tập quán tìm hiểu (Chúaa.)	26
1.4.4.2. Lễ đặt cửa (độ van / xa đơng)	27
1.4.4.3. Hẹn ngày gặp mặt hai gia đình (măn toặt)	28
1.4.5. Các nghi lễ và tập quán trong đám cưới (Rabeng)	28
1.4.5.1. Nghi lễ đón nhà trai (tà moi khơi)	29
1.4.5.2. Nghi lễ rước dâu (achu niang)	29
1.4.5.3. Nghi lễ rửa chân (a riau a dưng).....	31
1.4.5.4. Nghi lễ nhận dâu (kvia a mut)	31
1.4.5.5. Nghi lễ xúc cá (tuác xía).....	31
1.4.6. Các nghi lễ và tập quán sau đám cưới	32
1.4.6.1. Lễ lại mặt (pớ lôh)	32
1.5.6.2. Cư trú sau hôn nhân (dunch ơt).....	32
1.4.7. Trang phục ngày cưới.	33
1.4.7.1. Trang phục chú rể	33
1.4.7.2. Trang phục cô dâu	34
1.4.8. Lễ vật thách cưới.....	35
1.4.9. Các sinh hoạt văn hoá dân gian trong đám cưới.....	36

Chương 2. HÔN NHÂN NGƯỜI BRU - VÂN KIỀU Ở XÃ HƯỚNG HIỆP HIỆN NAY 39

2.1. Quan niệm về hôn nhân	39
2.2. Tiêu chuẩn chọn vợ, chồng	43
2.2.1. Tiêu chuẩn chọn vợ.....	43
2.2.2. Tiêu chuẩn chọn chồng	47

2.3. Nguyên tắc hôn nhân.....	48
2.4. Các nghi lễ và tập quán trước hôn nhân.....	49
2.4.1. Quá trình tìm hiểu.....	49
2.4.2. Lễ đặt cửa (độ van) và lễ hẹn ngày (mãn toật).....	49
2.5. Các nghi lễ và tập quán trong đám cưới.....	51
2.6. Các nghi lễ và tập quán sau đám cưới.....	54
2.7. Trang phục ngày cưới.....	57
2.8. Lễ vật thách cưới.....	59
2.9. Các sinh hoạt văn hoá dân gian trong đám cưới.....	61
Chương 3. TÁC ĐỘNG CỦA BIẾN ĐỔI HÔN NHÂN TỚI GIA ĐÌNH TRUYỀN THỐNG CỦA NGƯỜI BRU - VÂN KIỀU Ở XÃ HƯỚNG HIỆP	
63	
3.1. Tác động đến cơ cấu và chức năng của gia đình.....	63
3.2. Tác động đến quan hệ trong gia đình.....	66
3.2.1. Quan hệ giữa bố mẹ với con cái.....	67
3.2.2. Quan hệ vợ - chồng.....	68
3.2.3. Quan hệ giữa các thành viên khác trong gia đình.....	70
3.3. Tác động đến quan hệ giữa gia đình với cộng đồng.....	70
3.4. Tác động đến vai trò của người phụ nữ trong gia đình và xã hội.....	72
3.5. Đánh giá tác động của biến đổi hôn nhân đến văn hóa gia đình của người Bru – Vân Kiều ở Hướng.....	74
3.5.1. Về mặt tích cực.....	74
3.5.2. Những hạn chế còn tồn tại.....	77
3.6. Giải pháp bảo tồn và phát huy những giá trị tốt đẹp trong hôn nhân và gia đình truyền thống của người Bru – Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp.....	79

3.6.1. Những nét đẹp trong hôn nhân và gia đình cần được gìn giữ và phát huy.	79
3.6.2. Những hạn chế trong hôn nhân và gia đình truyền thống cần được điều chỉnh.	81
3.6.3. Khai thác giá trị văn hoá trong hôn nhân và gia đình truyền thống để xây dựng gia đình văn hoá của người Bru - Vân Kiều hiện nay.	84
3.6.3.1. Công cuộc xây dựng gia đình văn hoá của người Bru Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp	84
3.6.4. Những giải pháp cụ thể để bảo tồn và phát huy những nét đẹp trong hôn nhân và gia đình truyền thống của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp.	87
3.6.4.1. Kiến nghị.....	87
3.6.4.2. Những giải pháp cụ thể.....	89
KẾT LUẬN	95
TÀI LIỆU THAM KHẢO	97

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nói tới văn hoá dân tộc là nói tới một lĩnh vực phong phú và đa dạng, từ ăn uống, trang phục, lễ hội, văn nghệ dân gian, tang ma, cưới xin...Tuỳ theo từng lĩnh vực mà văn hoá ẩn tàng bên trong hay lộ rõ bên ngoài. Trong quá trình tiếp xúc và giao lưu giữa các dân tộc xung quanh, nhiều giá trị văn hóa truyền thống đang biến đổi mạnh mẽ nhưng vẫn có những giá trị văn hoá được bảo lưu khá bền chặt tạo nên bản sắc văn hóa tộc người.

Cũng như các tộc người khác, trong chu kỳ đời người của dân tộc Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp, huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị thì việc dựng vợ, gả chồng là công việc quan trọng của mỗi người, mỗi gia đình, dòng họ và cả cộng đồng. Các nghi thức, nghi lễ trong hôn nhân chứa đựng nhiều quan niệm, phong tục tập quán, biểu hiện tâm lý, tình cảm của tộc người và bản sắc của dân tộc đó.

Cùng với sự phát triển của nền kinh tế thị trường và quá trình tiếp xúc với khoa học - công nghệ hiện đại, sự giao lưu văn hóa tộc người đã làm cho các dân tộc ở Việt Nam nói chung và người Bru - Vân Kiều nói riêng có những biến đổi to lớn, trên lĩnh vực văn hóa như ngôn ngữ, các nghi lễ, phong tục tập quán, cách ăn mặc, đặc biệt là trong hôn nhân và gia đình.

Ngày nay, hôn nhân và gia đình của người Bru - Vân Kiều ở miền Tây Quảng Trị có sự thay đổi rất nhiều từ hình thức đến nội dung, có sự tiếp nhận và kết hợp giữa các yếu tố văn hóa truyền thống và hiện đại. Sự biến đổi đó đã tác động nhiều chiều đến đời sống xã hội cả mặt tích cực cũng những tồn tại và hạn chế. Vì vậy, nghiên cứu về hôn nhân truyền thống của người Bru - Vân Kiều và những biến đổi của nó trong xã hội hiện đại được đặt ra như một nhiệm vụ cấp thiết, có ý nghĩa cả về khoa học và thực tiễn.

Ý nghĩa khoa học của đề tài: Nghiên cứu này sẽ góp thêm tư liệu tổng quan về hôn nhân và gia đình của người Bru - Vân Kiều nói chung và những xu hướng biến đổi của nó dưới tác động của xã hội hiện đại.

Ý nghĩa thực tiễn của đề tài: Trong nghiên cứu của khóa luận sẽ làm rõ xu hướng biến đổi của hôn nhân truyền thống và tác động của nó đến văn hóa gia đình của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp, huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị, nhận định những giá trị tích cực trong hôn nhân và gia đình truyền thống cần bảo tồn và phát huy và những yếu tố tiêu cực, hạn chế không còn phù hợp với sự phát triển của xã hội cần thay đổi hoặc loại bỏ. Qua đó, chúng tôi hi vọng kết quả nghiên cứu này sẽ góp thêm cơ sở khoa học cho các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương và các ban ngành chức năng trong việc hoạch định và triển khai có hiệu quả các chủ trương, chính sách về xây dựng nếp sống văn hóa mới của Đảng và Nhà nước tại địa phương; tìm ra các giải pháp phù hợp nhằm giữ gìn, phát huy bản sắc văn hóa của người Bru - Vân Kiều theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 5 (Khóa VIII) về *Xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc*.

Trên cơ sở nhận thức trên, chúng tôi chọn “*Biến đổi trong hôn nhân truyền thống và tác động của nó đến văn hoá gia đình của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp, Đakrông, Quảng Trị*” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp ngành Văn hóa các dân tộc thiểu số Việt Nam.

2. Lịch sử nghiên cứu

Để tìm hiểu về dân tộc Bru - Vân Kiều nói chung, nhóm Vân Kiều nói riêng, đã có nhiều nhà dân tộc học, nhân học đề cập đến nhiều khía cạnh trong đời sống kinh tế văn hoá xã hội của họ. Trong đó có rất nhiều những nghi lễ cúng tế, nơi thờ cúng, lễ vật và cầu mong các vị thần mang đến cho họ những điều tốt đẹp.

Trong công trình về *bố trí nội thất nhà và lễ cúng nhà mới* (Vũ Lợi, 1998, tr.38 - 42). Ở bài viết này tác giả đã đề cập khá chi tiết về qui tắc dựng nhà của người Bru - Vân Kiều. Dụng cụ xây nhà của họ khá đơn giản, chỉ cần dao, đục, cưa... là có thể dựng được nhà và các vật liệu để dựng nhà đều là những gì có sẵn trong thiên nhiên như gỗ,

mây, tre, tranh... Đáng chú ý tác giả mô tả rất rõ về lễ cúng nhà mới của người Bru - Vân Kiều. Các lễ vật họ chuẩn bị để cúng nhà mới như gà, lợn, rượu, gạo... hay những kiêng kỵ trước khi đặt chân lên nhà, không được ăn thịt sống, không được ăn thịt rừng, nhưng nếu bắt được con lợn rừng thì họ lại cho rằng may mắn. Trong *Lễ cúng đất* (Phạm Văn Lợi, 2006, tr. 463 - 473) tác giả lại đề cập một khía cạnh khác của nghi lễ người Bru - Vân Kiều. Là cư dân đa phần làm ruộng và rẫy, nên việc cúng đất trước khi làm rẫy hay chọn đất làm nhà đối với người Bru - Vân Kiều rất được chú trọng. Tác giả khẳng định rằng việc chọn đất của người Bru - Vân Kiều trải qua rất nhiều bước, một là đất đó phải có nhiều nước, thứ hai là không có con vật nào chết trên mảnh đất đó... họ vô cùng cầu kỳ, thường xem đất có hợp với phong thủy không, có hợp tuổi với gia chủ hay không?.

Bài viết của các tác giả đã đem lại cho người đọc cảm nhận rõ về tính trang trọng và sự cần thiết của những nghi lễ này. Tuy nhiên các tác giả chỉ đề cập đến một khía cạnh rất nhỏ trong các hệ thống nghi lễ của người Bru - Vân Kiều.

Bên cạnh đó phải kể đến công trình nghiên cứu Gabon Vargyas người Hung - ga - ri, ở đây tác giả đã đi sâu phân tích về cấu trúc của các nghi lễ tín ngưỡng của người Bru - Vân Kiều (Vargyas, 1993), cụ thể là hệ thống những nghi lễ tín ngưỡng của họ, những tập quán, những nghi thức họ thực hiện khi làm lễ, mang đến cho chúng ta một sự tổng quan về nghi lễ của người Bru - Vân Kiều. Tuy nhiên cũng như hai tác giả trên bài viết nay cũng chỉ nói đến những nghi lễ, còn khía cạnh cuộc sống khác của người Bru Vân Kiều thì chưa được nhắc đến nhiều, chưa có một bài viết cụ thể về những điều này.

Vào năm 1984 Nguyễn Quốc Lộc cùng các tác giả Nguyễn Hữu Thông, Trần Văn Tuấn, Dương Đình Khôi, Vũ Thị Việt, Nguyễn Xuân Hồng, Nguyễn Văn Minh, đã viết cuốn sách "*Các dân tộc ít người ở Bình Trị Thiên*". Trong cuốn sách này các tác giả đã đi vào phân tích khá chi tiết từ các đặc điểm địa lí và lịch sử, đến thành phần dân tộc và những đặc điểm dân tộc ít người ở đây. Mỗi một dân tộc đều có những đặc điểm chung do ảnh hưởng của địa lí tự nhiên tác động đến đời sống văn hoá, và có những đặc trưng

riêng của từng tộc người. Công trình này mang đến cho các độc giả hiểu một cách tổng quan về các dân tộc ít người ở Bình Trị Thiên, biết được từ hoạt động kinh tế và đời sống vật chất của họ như thế nào, đến quan hệ dòng họ, hôn nhân và gia đình, hay đời sống tinh thần của họ ra sao. Tuy nhiên, cuốn sách nghiên cứu chung cho tất cả bốn dân tộc Chứt, Bru - Vân Kiều, Tà Ôi, Cơ Tu, với những phân tích đặc điểm chung của các dân tộc sẽ dễ gây ra những nhầm lẫn cho độc giả. So với việc cho ra đời một công trình riêng cho từng dân tộc thì cuốn sách này đã bị hạn chế ở phần đó.

Tiêu biểu cho công trình nghiên cứu cơ bản về các dân tộc Bình Trị Thiên trong đó có dân tộc Bru - Vân Kiều, là quyển sách của Nguyễn Xuân Hồng “*Hôn nhân - gia đình - ma chay của người Tà ôi, Cơ Tu, Bru - Vân Kiều*” xuất bản vào năm 1998. Trong quyển sách này tác giả đã phân tích đến rất nhiều những khía cạnh đời sống của các dân tộc Tà Ôi, Cơ Tu, Bru - Vân Kiều. Từ đặc điểm tộc người, đến hôn nhân hay văn hoá gia đình. Cụ thể tác giả phân tích từ đặc điểm văn hoá riêng biệt của dân tộc Bình Trị Thiên, bên cạnh những đặc điểm chung của dân tộc trên cả nước. Tác giả khẳng định bước đường từ hôn nhân đến gia đình của dân tộc Tà ôi, Cơ Tu, Bru - Vân Kiều khá phức tạp và phải thực hiện nhiều nghi lễ theo qui định của luật tục. Đồng thời tác giả cũng đề cập đến những biến đổi trong nguyên tắc hôn nhân của các dân tộc này và nguyên nhân dẫn đến những biến đổi đó như: xảy ra hôn nhân hỗn hợp, sự phát triển của phương tiện đại chúng làm nhu cầu của con người thay đổi. Tác giả cũng mô tả qua các hình thức gia đình hiện nay của các dân tộc ở Bình Trị Thiên, hình thức gia đình tiêu biểu của họ hiện nay là tiểu gia đình, vẫn có một số dân tộc còn hình thức đại gia đình như người Cơ Tu. Trong quyển sách này tác giả cũng có khái quát qua những quan niệm về hôn nhân, về tiêu chuẩn chọn bạn đời của các dân tộc ở đây, về văn hoá gia đình, về quan niệm sinh đẻ và nuôi dạy con cái... Quyển sách cho người đọc một cách nhìn tổng quát về các dân tộc ở Bình Trị Thiên. Tuy nhiên chỉ nghiên cứu chung về các dân tộc Tà ôi, Cơ Tu, Bru - Vân Kiều mà chưa có một bài mô tả riêng cho từng dân tộc, đặc biệt là một bài viết

riêng cho dân tộc Bru - Vân Kiều. Tác giả có nhắc đến sự biến đổi nhưng chưa nói cụ thể biến đổi ở khía cạnh nào và các nguyên nhân biến đổi.

Cũng nghiên cứu về hôn nhân của người Bru-Vân Kiều trong khóa luận tốt nghiệp ngành Văn hóa các dân tộc thiểu số, trường Đại học Văn hóa Hà Nội, tác giả Hồ Xuân Linh cũng phân tích rất rõ từng bước trong hôn nhân của người Bru - Vân Kiều, và có phân tích thêm về gia đình truyền thống, quan hệ dòng họ. Tuy nhiên tác giả cũng chỉ dừng lại ở mức khái quát hôn nhân và gia đình mà chưa phân tích sâu tất cả những khía cạnh thuộc về hôn nhân và gia đình như: quan niệm trong hôn nhân, nguyên tắc trong hôn nhân, các nghi lễ được thực hiện trong đám cưới cũng chưa được nhắc đến hết.

Có thể nói cho đến nay vẫn chưa có nhiều tác giả, nhiều công trình nghiên cứu đi sâu tìm hiểu sự biến đổi trong hôn nhân truyền thống, cũng như những tác động từ sự biến đổi đó đến đời sống văn hoá gia đình của người Bru - Vân Kiều, lý giải quá trình biến đổi nhận thức của họ như thế nào hay miêu tả một cuộc sống sau những thay đổi đó? Và suy nghĩ của mỗi người trước sự thay đổi đó ra sao?

Dựa trên những tư liệu thu thập được qua những chuyến đi điền dã ở xã Hướng Hiệp, huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị, chúng tôi muốn đi sâu tìm hiểu về biến đổi hôn nhân truyền thống của người Bru - Vân Kiều với mục đích góp thêm tư liệu nhằm phục vụ cho việc nghiên cứu, tìm hiểu về phong tục tập quán của người Bru - Vân Kiều cũng như để gìn giữ bảo lưu và phát triển những giá trị tốt đẹp của dân tộc.

3.Mục đích nghiên cứu

- Khóa luận tập trung trình bày có hệ thống khái quát về hôn nhân và gia đình truyền thống của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp, Đakrông, Quảng Trị, nhằm làm sáng rõ đặc trưng văn hóa của tộc người này.

- Khóa luận cũng chỉ rõ những biến đổi trong hôn nhân truyền thống, lý giải nguyên nhân của những biến đổi đó và tác động của nó đến văn hóa gia đình của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp nói riêng và người Bru - Vân Kiều nói chung. Đồng thời đưa ra những khuyến nghị và giải pháp phù hợp nhằm bảo tồn và phát huy các giá

trị văn hóa trong hôn nhân và gia đình truyền thống của người Bru - Vân Kiều với công cuộc xây dựng gia đình văn hóa hiện nay.

4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của khóa luận là hôn nhân, gia đình và văn hóa gia đình của người Bru - Vân Kiều, những nhân tố tự nhiên - xã hội - con người tác động đến sự biến đổi hôn nhân và gia đình của người Bru - Vân Kiều.

4.2. Phạm vi nghiên cứu:

- Về thời gian nghiên cứu: từ truyền thống đến hiện nay.
- Địa bàn nghiên cứu: Đề tài tập trung nghiên cứu tại địa bàn xã Hướng Hiệp, huyện Đakrông, tỉnh Quảng Trị với 3 thôn là các thôn Kreng, Hà Bạc, Ruộng. Với trọng tâm là thôn Ruộng vì đây là thôn có đông đồng bào Bru - Vân Kiều và tốc độ biến đổi trong hôn nhân và gia đình mạnh mẽ nhất.

5. Phương pháp nghiên cứu và nguồn tư liệu

- Phương pháp nghiên cứu:

Để thực hiện khóa luận này, chúng tôi sử dụng các phương pháp sau:

+ Điều tra dân tộc học: là phương pháp chủ đạo để thu thập tư liệu thực địa, gồm các kỹ năng như quan sát, phỏng vấn sâu, ghi âm, chụp ảnh... thông qua các đợt thực tế ở xã Hướng Hiệp, Đakrông, Quảng Trị.

+ Phương pháp thống kê so sánh: phương pháp này nhằm bổ sung các phương pháp hỗ trợ cho các mục đích sưu tầm, thu thập tư liệu.

+ Ngoài ra, chúng tôi còn vận dụng phương pháp luận duy vật lịch sử, duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác Lênin để phân tích đánh giá sự tác động của tín ngưỡng đối với xã hội của người Bru - Vân Kiều.

Đặc biệt chúng tôi còn tiến hành điều tra bằng cách phát phiếu hỏi ý kiến đối với 50 người tại địa bàn thôn Ruộng xã Hướng Hiệp. Đối tượng phát phiếu là những người đã có gia đình.

- Nguồn tư liệu:

Nguồn tư liệu chính của khóa luận được tác giả sưu tầm trong các đợt điền dã dân tộc học tại xã Hướng Hiệp, trọng tâm là các thôn Ruộng, Thôn Kreng, thôn Hà Bạc.

- Những kết quả nghiên cứu đã được công bố về người Bru - Vân Kiều có liên quan đến khóa luận.

- Nguồn tài liệu thống kê của Cục Thống kê tỉnh Quảng Trị, Ban Dân tộc tỉnh Quảng Trị, các báo cáo tổng kết của Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện, Phòng Văn hóa - Thể thao huyện Đakrông, xã Hướng Hiệp, của thôn Ruộng, Kreng, Hà Bạc.

6.Đóng góp của khóa luận

Khoá luận này mong muốn góp thêm tư liệu nghiên cứu về sự biến đổi trong hôn nhân truyền thống của người Bru - Vân Kiều ở Hướng Hiệp, Đakrông, Quảng Trị. Qua đó chỉ ra những đặc trưng văn hóa, phong tục tập quán, lễ thức, chuẩn mực xã hội, tiêu chuẩn vai trò, vị trí của người vợ trong xã hội người Bru - Vân Kiều.

- Khóa luận chỉ rõ những nghi lễ, tập tục cưới xin đã và đang biến đổi, nguyên nhân dẫn đến những biến đổi đó.

- Khóa luận mong muốn góp thêm cơ sở khoa học cho các cơ quan, các nhà quản lý văn hóa trong việc hoạch định các chính sách bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, tạo cơ sở cho việc xây dựng nếp sống văn hoá, gia đình văn hóa ở thôn bản, nhằm thực hiện mục tiêu của Đảng và Nhà nước về xây dựng “*Nền văn hoá Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc*”.

7.Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phụ lục, Khóa luận gồm ba chương:

Chương 1: Hôn nhân truyền thống của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp;

Chương 2: Biến đổi trong hôn nhân của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp;

Chương 3: Tác động của biến đổi trong hôn nhân tới văn hoá gia đình của người Bru - Vân Kiều ở xã Hướng Hiệp

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phan Kế Bính (1990), *Việt Nam phong tục*, NXB TP Hồ Chí Minh.
2. Nông Quốc Chấn (1999), *Dân tộc và văn hoá*, NXB. Văn hoá dân tộc.
3. Lê Như Hoa (chủ biên) (1998), *Hôn lễ xưa và nay ở Việt Nam*, NXB. Văn hoá thông tin
4. Nguyễn Xuân Hồng (1998), *Hôn nhân – Gia đình – Ma chay của người Tà Ôi, Cơ Tu, Bru - Bru - Vân Kiều*. NXB Sở văn hoá thông tin Quảng Trị
5. Lưu Hùng (2006), *Góp phần tìm hiểu văn hoá Cơ Tu*, Nxb Khoa học xã hội
6. Nguyễn Văn Huy (?), *Bức tranh văn hoá các dân tộc Việt Nam*. NXB. Giáo dục. Hà Nội.
7. Vũ Ngọc Khánh. *Văn hoá gia đình Việt Nam*, NXB. Thanh niên, Hà Nội, 2007.
8. Nguyễn Quốc Lộc (Chủ biên) (1984), *các dân tộc ít người ở Bình Trị Thiên*, Nxb Thuận Hóa, Huế
9. Vũ Lợi (1998), “*Bố trí nội thất nhà và nghi lễ cúng nhà mới của người Bru - Bru - Vân Kiều*”, Tạp chí dân tộc học, số 3, tr 38 - 42
10. Hoàng Nam (2002), *Đặc trưng văn hoá cổ truyền các dân tộc Việt Nam*, NXB. Văn hoá dân tộc
11. Trần Đức Ngôn, Bùi Xuân Đính, Lê Ngọc Văn, Nguyễn Văn Cương, Nguyễn Thị Việt Hương. *Văn hoá gia đình*, Tập bài giảng, Trường Đại học văn hóa Hà Nội
12. Lê Ngọc Thắng (1990) *Bản sắc văn hoá các dân tộc Việt Nam*, NXB. Văn hoá dân tộc
13. Ngô Đức Thịnh (1994), *Trang phục cổ truyền các dân tộc Việt Nam*, NXB. Văn hoá dân tộc
14. Thomas (2000), *Từ điển nhân học*, Bản dịch tiếng Việt lưu tại Viện Dân tộc học, Hà Nội.
15. Trung tâm Từ điển học (2007), *Từ điển Tiếng Việt* (2007), Nxb. Đà Nẵng

16. Đặng Nghiêm Vạn (1987), *Huyền thoại về nguồn gốc các tộc người*, tạp chí văn hoá dân gian